

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАДЛЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ПРОЦЕСІ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Першина Л. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри романо-германської філології
та методики викладання іноземних мов
Міжнародний університет
м. Одеса, Україна*

Інтеграція іноземних мов у систему вищої освіти України сьогодні розглядається не просто як навчальна дисципліна, а як стратегічний інструмент національної безпеки та економічного відродження. У контексті повоєнного відновлення володіння іноземними мовами (насамперед англійською) є фундаментом для залучення інвестицій, трансферу технологій та повноцінної інтеграції в європейський науковий простір.

В ході дослідження питання інтеграції іноземних мов у закладах вищої освіти було здійснено структурований огляд наукових праць та державних концепцій щодо виявлення основних напрямків цієї стратегії.

Головним важелем інтенсифікації вивчення іноземних мов у системі вищої освіти є мовна підготовка як чинник міжнародної конкурентоспроможності.

Науковці наголошують, що для фахівців технічних та будівельних галузей, які будуть безпосередньо займатися відбудовою інфраструктури, іноземна мова є ключем до міжнародних стандартів та професійної комунікації з партнерами [5]. Слід зауважити, що високий рівень англійської мови забезпечить доступ до новітніх технологій, матеріалів та ефективної комунікації з клієнтами в умовах глобалізації ринку будівництва.

Також, варто підкреслити важливість інтернаціоналізації вищої освіти в умовах відновлення. Мова іде про те, що інтеграція іноземних мов дозволить українським університетам ставати активними гравцями на світовому ринку освітніх послуг, в свою чергу, залучаючи іноземних студентів та гранти [1].

Оскільки сфера вищої освіти є невід'ємною частиною плану відновлення України, автори обраної статті підкреслюють необхідність впровадження найкращих світових практик для забезпечення якості навчання в умовах воєнного стану та повоєнного періоду [3].

Вагомим фактором допомоги України в процесі відновлення є, на нашу думку, перехід від «перекладу» до «комунікації» [7].

Сучасна лінгводидактика у вищій школі відмовляється від застарілих методів на користь комунікативної стратегії, що відповідає європейським стандартам (CEFR) [8].

Науковці наголошують, що має відбутися зміна парадигми: від простого читання текстів за фахом до формування «плюрилінгвальної особистості», здатної до гнучкої взаємодії в мультикультурному середовищі [4].

Щодо державної стратегії, то міністерство освіти і науки України (МОН) визначило вивчення англійської мови пріоритетом на рівні закону та спеціальних концепцій. Концепція розвитку англійської мови в університетах передбачає рівень B1 як обов'язкову умову вступу до вищого закладу освіти та B2 для випуску, а також викладання профільних дисциплін іноземною мовою [2].

Серед ключових наукових фігур та напрямків досліджень виокремлюємо праці таких науковців НАПН України, як Ю. Вітренко, В. Ворона, М. Дебич, В. Черниш. В їхніх працях представлено дослідження інноваційних методів, таких як проєктна робота, CLIL – предметно-мовне інтегроване навчання та інші [1; 3; 8].

Варто звернути увагу на впровадження цифрової трансформації, а саме використання ІІІ та онлайн-платформ для інтенсифікації вивчення мов.

Роблячи висновок, необхідно наголосити на тому, що інтеграція іноземних мов – це, так би мовити, «м'яка сила» відбудови, яка дозволить українському фахівцю не просто виконувати роботу, а бути частиною глобальної інтелектуальної спільноти. Це, в свою чергу, критично важливо для успішного міжнародного співробітництва.

Література:

1. Дебич М. А. Інтернаціоналізація вищої освіти в умовах відновлення України: цілі та виклики : монографія. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2023. 156 с.

2. Про внесення змін до деяких законів України щодо залучення інвестицій та відбудови інфраструктури (в контексті мовної підготовки фахівців) : Закон України від 14.01.2024 р. № 3560-ІХ. *Відомості Верховної Ради України*. 2024. № 12. Ст. 45.

3. Вітренко Ю. М. Європейська інтеграція вищої освіти України: системна трансформація в умовах глобальних криз. *Вища освіта України*. 2024. № 2. С. 15–22.

4. Черниш В. В. Сучасні технології навчання іноземних мов у вищій школі: від теорії до практики : навч. посіб. Київ : КНЛУ, 2023. 240 с.

5. Роль англійської мови у професійній діяльності інженерів-будівельників в контексті відбудови України / О. П. Сидоренко та ін. *Higher*

education. 2024. № 2. С. 85–96. URL: <https://science.iea.gov.ua/en/2024-2-85-96en/> (дата звернення: 03.05.2026).

6. Методичні рекомендації щодо забезпечення якісного вивчення, викладання та використання англійської мови у закладах вищої освіти України : Наказ МОН України від 25.08.2023 р. № 1032. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/metodychni-rekomendatsiyi> (дата звернення: 03.05.2026).

7. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – Companion volume. Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2023. 235 p. URL: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages> (дата звернення: 02.05.2026).

8. Калашнікова С. А. Лідерство в освіті: мовна стратегія як інструмент м'якої сили в міжнародному співробітництві. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2025. Т. 7, № 1. С. 34–41.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-614-3-2-44>

СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ УНІВЕРСАЛЬНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РІВНЯ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Погорелова Т. Ф.

*старший викладач кафедри іноземних мов
Національна академія статистики, обліку та аудиту
м. Київ, Україна*

Сучасний етап професійної підготовки здобувача вищої освіти відзначається пошуком новітніх ефективних форм організації навчального процесу, які спрямовані на розробку та введення у навчальні плани нової перспективної тематики, впровадження сучасних технологій навчання, формування у майбутніх фахівців професійних та універсальних компетенцій європейського рівня.

Важлива роль у виконанні цих завдань залежить від рівня мотивації здобувачів вищої освіти щодо вивчення іноземних мов.

Володіння іноземними мовами беззаперечно є стратегічним вектором розвитку України, оскільки сприяє залученню науковців та фахівців різних галузей до міжнародних патнерств, участі у наукових та технологічних проектах, забезпечує ефективну ділову співпрацю, відкриває доступ до іншомовних інформаційних ресурсів тощо.